Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік ұсыныс

Пән: (таңдамалы компонент)	**Фармацевтикалық демеу**
Пән коды:	**FD5201**
БББ:	**6В10106 - «Фармация»**
Оқу сағаттары/кредиттерінің көлемі:	**120/(4 кредит)**
Оқытылатын курс пен семестр:	**5/14**
Білім алушылардың жұмысы:	**14**

2023-2024 оқу жылы

Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік өңдеу «Фармацевтикалық демеу» пәннің жұмыс бағдарламасына силлабусына сәйкес құрастырылған және фармакология, фармакотерапия және клинакалық фармакология кафедра мәжілісінде қаралды.

Хаттама №10 «15» 05 2023ж.

Каф. мең., ф.г.к., профессор м.а. Токсанбаева Ж.С.

Тақырыбы №1 Медициналық және деонтология этика.
Мақсаты: фармацевтикалық демеуде медициналық және диентологиялық этиканың негізгі ұстанымдарын қолдануға үйрету
Тақырып бойынша тапсырмалар:
1. Өз денсаулығын сақтаудағы пациенттің ролінің жоғарылауы.
2. Фармацевтің пациент алдындағы жауапкершілігі:
- ауыр халдегі емес аурулардың симптомдарының диагностикасына;
- дәрілік заттарды тағайындаудаға (жынысын, жасын ескере отырып) қосымша ауруларына, тағаммен және де басқа да дәрілермен өзара әсерлесуіне индивидуальді көзқарасына;
- дәрілік емнің эффективтілігіне;
- дәрілік емнің қауіпсіздігіне;
- ОТС-препараттарына оптимальді фармакоэкономикалық таңдауға;
- дәрілік емнің соңғы нәтижесіне.
3. Фармацевтикалық демеуде фармацевтің әсер ету алгоритмі.
4. Өз денсаулығын сақтауда науқастың ролін жоғарылату.
5. Фармацевтикалық демеуде фармацевтің әсер ету алгоритмі.
6. Медициналық этика және деонтология. Анықтама. Фармацевтің жұмысында этикалық қалыпты сақтаудың маңызы.
7. «Комплайенс» түсінігі. Пациенттің орындаушылығына әсер ететін факторлары, оның емге көнуі.

Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау:
1. Эссе жазу: Фармацевтикалық демеудің құқықтық негіздері.
2. «Фармацевтикалық демеу: безеу» тақырыбы бойынша деонтология қағидаларын меңгеруді бағалау үшін «Фармацевт – пациент» - рольдік ойын

Тақырыбы №2 Темір жетіспейтін анемияның фармацевтикалық демеуі,тиімді фармакотерапияның ұстанымдары
Мақсаты: анемияда тағайындалатын дәрілік заттарды жалпы ұстанымдар бойынша студенттердің білімін тереңдету.
Тақырып бойынша тапсырмалар:
1. Темірдің және оның метаболизмінің адам ағзасындағы орны
2. Темір жетіспеушілік анемия (ТЖА)
3. Ересектерде ТЖА-ның ең көп тараған себептері
4. ТЖА-ның ең симптомдары
5. ТЖА-ның алдын алу шаралары
6. ТЖА-ның рационалды терапиясының ұстанымдары

Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:

Қосымша № 2
Бақылау:

1.Кестені толтырыңыз «Темір препараттарын ішке қабылдағанда болатын әсерлесу»

Дәрілік препараттар	**Әсерлесуі**
Ұйқы безінің ферменттері	
Антацидтер	
Холестирамин	
Тетрациклин	
Левомицетин	

2. Темір жетіспейтін анемияға пән симптомдарды көрсетіңіз («+» белгісімен белгілеңіз)

Симптомдар	**Темір жетіспейтін анемия**
Ентігу	
Құлақтың шуылы	
Жүректің жиі соғуы	
Түсті көрсеткіштердің жоғарылауы	
Қандағы лейкоциттердің санының азаюы	
Қандағы эритроциттердің санының азаюы	
Түсті көрсеткіштің төмендеуі	
Тырнақтың сынуы	
Шаштың түсуі	
Дәмнің сезудің бұзылуы	
Қызыл «лакталған тіл»	
Бұлшықет арофиясы	
Қандағы эритроциттердің патологиялық пішімдері	
Полиневрит	

Тақырыбы №3 Анемияның фармацевтикалық демеуі: темір препараттарымен емдеудің эффективтілік критерии-лері, препараттарға салыстырмалы сипаттама.

Мақсаты: анемияда тағайындалатын дәрілік заттарды жалпы ұстанымдар бойынша студенттердің білімін тереңдету.

Тақырып бойынша тапсырмалар:

1. Темір препараттарының қабылдаудағы болуы мүмкін жанама әсерлер
2. Темір препараттармен улану
3. Темір препараттарымен емдеудің эффективтілік критериилері
4. Ішке қабылданатын темір препараттарының салыстырмалы сипаттамасы
5. Темір препараттарын пероральді қабылдаудағы фармацевтикалық демеу

Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру

Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген

Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай

Әдебиеттер:

Қосымша № 2

Бақылау:

1. Кестені толтырыңыз «темір препараттармен емдеудің эффективтілігінің критериилері»

Зерттеу әдістері	**Темір жетіспейтін анемия**
Субъективті мәліметтер	
Зерттеудің физикалық әдістері	
Лабораториялық мәліметтер	
Құрал-жабдықтық әдістер	

2.Кестені толтырыңыз.

Құрамында темірі бар ішке қабылдауға арналған препараттарға салыстырмалы сипаттама

Саудалық аты	Дәрілік түрдің құрамы		Шығарылу түрлері
ЕКІ ВАЛЕНТТІ ТЕМІР ПРЕПАРАТТАРЫ			
ҚҰРАМЫНДА ТЕМІР СУЛЬФАТЫ БАР ПРЕПАРАТТАР			
Гемофер пролонгатум			
ҚҰРАМЫНДА ТЕМІР ХЛОРИДІ БАР ПРЕПАРАТТАР			
Гемофер			
ҚҰРАМЫНДА ТЕМІР ФУМАРАТЫ БАР ПРЕПАРАТТАР			
Хеферол			
ҚҰРАМЫНДА ТЕМІР ГЛЮКОНАТЫ БАР ПРЕПАРАТТАР			
Ферронал			
Темір тотығы сахараты сұйықтығы (темірлік вино)			
ҚҰРАМЫНДА ЕКІВАЛЕНТТІ ТЕМІРІ БАР КЕШЕНДІ ПРЕПАРАТТАР			
Актиферрин			
Гино-Тардиферон			
Сорбифер Дурулес			
Тардиферрон			
Ранферон			
Тотема			
ҮШВАЛЕНТТІ ТЕМІР ПРЕПАРАТТАРЫ			
Мальтофер			
Феррум лек			

Тақырыбы №4 Фармацевтикалық демеу: аллергия

Мақсаты: аллергиялық серпілісте қолданылатын дәрілік заттарды тағайындаудың жалпы ұстанымдары бойынша студенттердің білімін тереңдету - фармацевтикалық демеу.

Тақырып бойынша тапсырмалар:
1. Аллергия. Анықтама. Түрлері.
2. Ең көп тараған экзогендік аллергендер
3. Аллергиялық серпілістің клиникалық көріну түрлері
4. Балалардағы аллергиялық серпілістің негізгі себептері
5. Балаларда аллергиялық серпілісті дамытатын факторлар
6. Дәрігерге қаралуға жіберетін «Қауіпті» симптомдар
7. Поллинозы бар пациенттерге, ата-анасына кеңес беру
8. Аллергиялық серпілістерде қолданылатын дәрілік препараттарға сипаттама
9. Антигистаминдік препараттардың I туындыларының жанама әсерлері
10. Антигистаминдік препараттардың I туындыларын клиникада қолдануға шектеу
11. Антигистаминдік препараттардың II туындыларына салыстырмалы сипаттама
12. Антигистаминдік препараттардың II туындыларының ерекшеліктері
13. Антигистаминдік препараттарды тағайындауға ұсынылатын аллергиялық патологиялар түрлері
14. Мес жасушаларының мембранасын тұрақтандыратын тағайындауға ұсынылатын аллергиялық патологиялар түрлері
15. Аллергия симптомдарын емдеуге қолданатын препараттарға фармацевтикалық демеу

Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау: ауызша сұхбаттасу, презентация (топ ішінде)

Тақырып №5: Фармацевтикалық демеу: конъюнктивит
Мақсаты: конъюктивитте қолданылатын дәрілік заттардың тағайындаудың жалпы ұстанымдары бойынша студенттердің білімін тереңдету - фармацевтикалық демеу.
Тақырып бойынша тапсырмалар:
1) Конъюнктивиттер. Анықтама. Түрлері.
2) Конъюнктивиттердің негізгі себептері.
3) Жедел инфекциялық конъюктивиттердің алдын-алу шаралары жөнінде пациенттерге жалпы ұсыныстар.
4) Конъюнктивиттің симптоматикалық емінде қолданылатын дәрілік препараттардың түрлеріне салыстырмалы сипаттама.
5) Инфекциялық конъюнктивиттерді емдеуге жалпы көзқарас.
6) Жедел инфекциялық конъюктивиттердің симптоматикалық емінде қолданылатын негізгі дәрілік препараттар тобына клинико-фармацевтикалық сипаттама
7) Конъюнктивиттің симптоматикалық емінде қолданылатын дәрілік препараттарға фармацевтикалық демеу.

Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау: ауызша сұхбаттасу, презентация (топ ішінде)

Тақырыбы №6 Фармацевтикалық демеу: ерін ұшығы
Мақсаты: Герпес инфекциясымен ауыратын сырқаттарға дәрілік заттардың тағайындаудың жалпы ұстанымдары бойынша студенттердің білімін тереңдету.
Тақырып бойыншы тапсырмалар:
1. Ерін герпесі
2. Герпес инфекциясының қоздыратын факторлар
3. Ерін герпесімен ауыратын пациенттерге жалпы нұсқаулар
4. Герпес инфекциясын емдеуге жалпы көзқарас: спецификалық емес, спецификалық ем
5. Жергілікті ерін герпесін емдеуге арналған вирусқа қарсы препараттар
6. Ерін герпесін емдеуге арналған препараттарды қолданудағы фармацевтикалық демеу

Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау: ауызша сұхбаттасу, презентация (топ ішінде)

Тақырыбы №7 Аралық бақылау
Мақсаты: Медициналық этика және деонтология. Фармацевтикалық демеу: темір жетіспейтін анемиямен ауыратын науқастарды емдеу тақырыбтары бойынша оқытудың қорытындысын жасау
Тақырып бойынша тапсырмалар: тәжірибелік сабақтар және СӨЖ тақырыптары бойынша сұрақтарды қарау.
Орындау түрі: Ауызша сұрау, ситуациялық есептерді шешу. Тест тапсырмаларын орындау.
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау: *жазбаша түрде тапсырмаларды орындау*
1. «Темір жетіспейтін анемияның жалпы ұстанымдары» эссе жазу.
2. «Құрамында темірі бар препараттардың салыстырмалы сипаттамасы» науқасқа кеңес беру.
3. «Темір жетіспейтін анемияның симптомдары» эссе жазу.
4. Ситуациялық есепті шешу:

45 жастағы А. атты науқас ауруханаға жедел әлсіздік, өзін нашар сезіну, бас айналу, жүректің жиі соғуы жөнінде шағыммен келді. Науқасты қарағанда терінің бозаруы, тахикардия анықталды. Гемограмма мәліметтерінде: гемоглобин 72г/л, түсті көрсеткіштер 0,8. Анамнезінде науқастың 12 жастан бері асқазан мен ұлтабардың ойық жарасымен ауыратыны анықталды. Сіздің алдын-ала қоятын диагнозыңыз қандай? Науқасқа қандай дәрілерді тағайындау қажет?

Тақырыбы №8 Астенияның фармацевтикалық демеуі: анықтамасы, астениялық синдромның пайда болу себептері, дәрілердің қолданылуы
Мақсаты: Астениядағы дәрілік заттардың тағайындаудың жалпы ұстанымдары бойынша студенттердің білімін терендету
Тақырып бойынша тапсырмалар:
1. Астениялық жағдайлар
2. Астениялық синдромдардың дамуына әкелетін факторлар
3. Астениялық синдромдарға немесе депрессивті жағдайларға әкелетін дәрілік заттар

4. Астениялық синдромдағы пациенттердің емінің бағыты
5. Пациенттер үшін жалпы нұсқаулар
6. Астениялық синдромда қолданылатын дәрілік препараттар және оларды тиімді қолдану жағдайлары.
7. Астениялық синдромда қолданылатын дәрілік препараттар және оларды рационалды қолдану жағдайлары
8. Жалпы қуаттандыру әсерлі препараттарды, өсімдік адаптогендерді қолданудағы фармацевтикалық демеу

Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау:
1. «Астениялық синдромы бар науқастарға арналған жалпы нұсқаулар» эссе жазу.
2. «Астениялық синдром тудыруы мүмкін препараттар» науқастарға арналған кеңес.
3. Кестені толтырыңыз.

Астениялық синдромның емі үшін қолданылатын дәрілік бальзамдарға салыстырмалы сипаттама:

«Биттнер» дәрілік шөп эликсирі, Бальзам «Алтын айдаһар», элеутерококк тікенегі, пантокрин

Препарат	Құрамы	Фармакологиялық қасиеті	Жанама әсерлер, қолдану көрсеткіші, қарсы көрсеткіштері

4. Маман дәрігерлер үшін кеңес «Астениялық синдромда қолданатын дәрілер: әсер ету механизмі, жанама әсерлері, қарама-қарсы көрсеткіштер» (ауызша түрде рольдік ойын түрде орындау).

Тақырыбы №9: Фармацевтикалық демеу: медицинадағы алкогольдің қолданылуының клинико-фармацевтикалық аспектілері

Мақсаты: Алкоголь және дәрілік заттарды тағайындаудың жалпы ұстанымдары бойынша студенттің білімін тереңдету – фармацевтикалық демеу.
Тақырып бойынша тапсырмалар:
1) Этил спиртінің клинико-фармакологиялық сипаттамасы.
2) Этанол фармакокинетикасы
3) Этанол фармакодинамикасы
4) Этанолмен жедел улану
5) Балалардың этанолмен жедел улануы
6) Этанолдың дәрілік заттармен өзара байланысуы

Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау*:* ауызша сұхбаттасу, презентация (топ ішінде)

Тақырыбы №10: Фармацевтикалық демеу: үрей
Мақсаты: үрейде қолданылатын дәрілік заттарды тағайындаудың жалпы ұстанымдары бойынша студенттердің білімін терендету - фармацевтикалық демеу.
Тақырып бойынша тапсырмалар:
1. Мазасыздану, қобалжу, үрейлі жағдай
2. Үрейлі жағдайдың ең көп тараған себептері
3. Балаларда үрейлі жағдайдың ең көп тараған себептері
4. Қабылдағанда жиі жоғарғы үреймен, эмоционалды қозумен жүретін дәрілік заттар
5. Жоғарғы үрейдегі «Қауіпті» симптомдар
6. Жоғарғы үрей симптомдары бар пациенттерге емделуге жолдама беру
7. Жоғарғы үрейде қолданылатын дәрілік препараттарды рационалды қолдану
8. Үрей симптомдарын емдеуге қолданатын дәрілік заттарға салыстырмалы сипаттама
9. Седативті препараттарды қолданудағы фармацевтикалық демеу

Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау: ауызша сұхбаттасу, презентация (топ ішінде)

Тақырыбы №11 Контрацепцияның фармацевтикалық демеуі: овуляцияның физиологиялық реттелуі және ішке қабылданатын контрацептивтердің әсер ету механизмі, жалпы ұсыныстар .
Мақсаты: жүктілікті жоспарлау үшін қолданылатын дәрілік заттарды тағайындаудың жалпы ұстанымдары бойынша студенттердің білімін тереңдету
Тақырып бойынша тапсырмалар:
1. Гормональді пероральді контрацепция
2. Овуляцияны физиологиялық реттеу және пероральді контрацептивтердің әсер ету механизмі
3. Пероральнді гормональді контрацептивтердің жіктелуі
4. Гормональді пероральді контрацепция
5. Овуляцияны физиологиялық реттеу және пероральді контрацептивтердің әсер ету механизмі
6. Пероральнді гормональді контрацептивтердің жіктелуі
7. Комбинирленген пероральді контрацептивтерді қолдана алатын әйелдер категориясы
8. Комбинирленген пероральді контрацептивтерді таңдау критериилері

Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау:
1.Кестені толтырыңыз

Кең таралған комбинирленген пероральді гормональді контрацептивтердің құрамы: логест, марвелон, нон-овлон, ригевидон, фемоден, антеовин, триквилар, континуин, микролют

Препарат (саудалық атауы)	Құрамы	
	Эстроген, доза	Прогестин, доза

2. Түйіндеме: Ішке қабылданатын контрацептивтердің негізгі артықшылықтарын, кемшіліктерін атаңыз (контрацептивтердің және контрацептивті емес дәрілердің)

Тақырыбы №12 Контрацепцияның фармацевтикалық демеуі: қиыстырылған контрацептивті дәрілер
Мақсаты: жүктілікті жоспарлау үшін қолданылатын дәрілік заттарды тағайындаудың жалпы ұстанымдары бойынша студенттердің білімін тереңдету
Тақырып бойынша тапсырмалар:
1. Гормональді пероральді контрацепция
2. Пероральді гормональді контрацептивтердің жіктелуі
3. Қиыстырылған пероральді контрацептивтерді қолдана алатын әйелдер категориясы
4. Қиыстырылған пероральді контрацептивтерді таңдау критериилері
5. Қиыстырылған пероральді контрацептивтерді қабылдаудағы «Қауіпті» симптомдар
6. Қиыстырылған пероральді контрацептивті препараттарға фармацевтикалық демеу
Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау: Ішке қабылданатын контрацептивті дәрілерді пайдалануға кеңес (әйелдің фенотипін ескере отырып рольдік ойын, бірнеше жағдайлар қолдану ұсынылады).

Тақырыбы №13 Контрацепцияның фармацевтикалық демеуі: бір компонентті контрацептивті дәрілер
Мақсаты: жүктілікті жоспарлау үшін қолданылатын дәрілік заттарды тағайындаудың жалпы ұстанымдары бойынша студенттердің білімін тереңдету
Тақырып бойынша тапсырмалар:
1. Гормональді пероральді контрацепция
2. Пероральді гормональді контрацептивтердің жіктелуі
3.Бір компонентті прогестиндік пероральді контрацептивтерді қолдана алатын әйелдер категориясы
4. Бір компонентті пероральді контрацептивтерді таңдау критериилері
5. Бір компонентті пероральді контрацептивтерді қабылдаудағы «Қауіпті» симптомдар
6. Бір компонентті пероральді контрацептивті препараттарға фармацевтикалық демеу
Орындау түрі: кеңес беру, оқулықтармен жұмыс, ситуациялық есептерді шешу, рефераттарды қорғау, презентациялар, әдебиетпен жұмыс, ғаламторда жұмыс істеу, портфолио құру
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Тапсыру мерзімдері: силлабуста берілген СӨЖ тапсыру кестесіне сай
Әдебиеттер:
Қосымша № 2

Бақылау: «Қауіпті» жағдайларда ішке қолданатын контрацептивтерді пайдалануға жазбаша түрде түйіндеме

Тақырыбы №14 Аралық бақылау.
Мақсаты: элективті пәнді оқытудың қорытындысын жасау
Тақырып бойынша тапсырмалар: тәжірибелік сабақтар және СӨЖ тақырыптары бойынша сұрақтарды қарау.
Орындау түрі: Ауызша сұрау, ситуациялық есептерді шешу. Тест тапсырмаларын орындау.
Бағалау және орындау критериилері : №1-қосымшада берілген
Әдебиеттер:
Қосымша № 2
Бақылау*:* кестені толтырыңыз

Тапсырма №1 Келесі түсініктерге анықтама беру:

Атауы	**АНЫҚТАМА ТҮСІНІК**	**МЫСАЛ КЕЛТЕРУ**
1. Өзін-өзін емдеу		
2. Рецептсіз препарат		
3. Фармацевтикалық демеу		
4. Пациентпен сұқбаттасу алгоритмі		
5. Дәрілік анамнез		
6. Дәрінің жанама әсері		
7. Дәрінің биотиімділігі		
8. Дәрінің биоэквиваленттілігі		
9. Бренділік препарат.		
10.Генерикалық препарат		
11. Пациент комплаентносттілігі		
12.Психофармакологиялық эффект.		

Вариант №1

Мұрыннан су ағуға қарсы дәрілік препаратты таңдаңыз және босатыңыз.
А. 2 жастағы балаға
Б. Гипертониялық ауруы бар 56 жастағы ер адамға.
В. Мезгілдік аллергиялық риниті бар 32 жастағы әйелге.

Бұл үшін мынадай есептерді орындаңыз:
1. Мұрыннан су ағуға қысқаша анықтама беріңіз.
2. Келтірілген сұрақтарды пайдалана отырып провизордің сырқатпен фармацевтикалық демеу элементеріне акцент жасай отырып бірге әңгімелесуіне алгоритм келтіріңіз:
- Мұрыннан су ағу қашан пайда болды?
- Бір немесе екі мұрын жолдарынан су ағу байқалады ма?
- Мұрын шығарылымдары қандай?
- Мұрыннан су ағу қандай симптомдармен жүреді (түшкіру, тыныс алудың қиындауы, қызба, тері бөрітпелері)?
3. Мұрыннан су ағудағы мұрынмен тыныс алуды жеңілдету үшін дәрілік препаратты атаңыз, бұл қай фармакологиялық топқа жатады?

4. Балалардың мұрыннан су ағуында қолданылатын препараттарды қолданудың қандай ерекшеліктері бар?
5. Сіз таңдаған препаратты рационалды қолдану жөнінде анасына нұсқаулар беріңіз (дозалау режимі, препаратты қолдану әдістері)

Вариант №2

Жөтелді тоқтатын дәрілік затты таңдаңыз және босатыңыз.
А. 5 жастағы балаға.
Б. 52 жастағы ер адамға.
В. 19 жастағы студентке.

Бұл үшін мынадай есептерді орындаңыз:
1. Жөтел түсінігіне қысқаша анықтама беріңіз.
2. Келтірілген сұрақтарды пайдалана отырып провизордің сырқатпен фармацевтикалық демеу элементеріне акцент жасай отырып бірге әңгімелесуіне алгоритм келтіріңіз:
- Жөтел қашан пайда болды?
- Жөтелмен қандай симптомдар бірге жүреді?
- Сіздің жөтеліңізге сипаттама беріңіз (құрғақ немесе ылғалды, түнгі немесе күндізгі, қақырықтың түрі және т.б.)?
- Сіз темекі шегесіз бе? Қашаннан бері? Интенсивті ме? Күніне қанша темекі?
3. Жөтелді жеңілдететін дәрілік затты атаңыз. Олар қандай фармакологиялық топқа жатады?
4. Сіз таңдаған препаратты рационалды қолдану жөнінде науқасқа нұсқаулар беріңіз (дозалау режимі, тағаммен, алкоголмен, басқа да дәрілермен өзара әсерлесуі)
5. Қандай экстемпоральді дайындалған фитопрепаратты науқасқа тағайындауға болады?
6. Таңдалып алынған фитопрепараттың дайындалуымен қолданылуы туралы кеңес беріңіз.

Орындау критериилері

Рефератты жазу талаптары: рефератты жазу мысал сызбасы – тақырып мақсаты, есептер, өзектілік, қаралған сұрақтардың тізімі. Реферат көлемі 5-8 бет, қолданылған әдебиеттер тізімі, тұжырымдар мен ұсыныстар. Мазмұны бет бөліктерінің тізімі мен кіріспеден тұрады. Кіріспеде 1-2 бетте тақырыптың қысқаша негізі қаралған. Мақсаттары және есептері, өзектілігі. Реферат тақырыбы бойынша әдебиет көрінісінің (3-5 беттерінде) қолданылған әдебиеттерге анализ жасалынады. Текстегі нұсқамалар цифрмен жақшада белгіленеді, олар әдебиет тізімімен қатар санына тура келеді. Қорытындылар 2-5 пункттерден тұрады. Рефератта берілген материалдардың кезектілігі, нақтылығы, сауаттылығы болуы қажет. Рефератты бағалағанда қолданылған әдебиеттер көлеміне қойылған мақсаттар мен міндеттердің негізделгеніне, сауаттылығына үлкен көңіл аударылады.

Портфолиоға қойылатын талаптар: Портфолио - бұл студенттің оқып - үйреніп отырған пән бойынша жетістіктерін құрайды. Портфолио мына бөлімдерден тұрады: студент туралы мәлімет, презентация, кейс- стадиилер, кроссвордтар, лекциялар, эссе және рецептурадан тапсырма және т.б.

Презентацияға қойылатын талаптар: презентация өз бетімен орындалуы тиіс. 3-тен кем әдебиеттік көздер пайдаланбауы тиіс. Слайдтар мазмұнды және түсінікті болуы тиіс. Қорғау кезінде автор тақырып бойынша терең білімді көрсетуі тиіс. Талқылау кезіндегі сұрақтарға жауапта қателіктер жіберілмейді.

Тест тапсырмаларын құруға қойылатын талаптар: Тест тапсырмалары құрамындағы сұрақтар 10-нан кем болмауы тиіс. Уақытында тапсырылады. Тест маңызды, тапсырмалары анық келтірілген және түсінікті. Жауаптардың алгоритмі бар. Барлық дұрыс жауаптар белгіленген және дұрыс.

Кеис-стадийлер құруға қойылатын талаптар: студент тақырып бойынша ситуациялық есептердің шартын құрады. Шартымен бірге есептің шешуі беріледі. Егер ол болмаса, студент берілген ситуациялық мәселені өздігінен шешеді.

Сөз жұмбақтар құруға қойылатын талаптар: Тақырып бойынша кроссворд сұрағы 10-нан кем болмауы тиіс. Уақытында тапсырылады. Тапсырмалар түсінікті және маңызды. Жауап алгоритмі бар.

Бағалау критериилері

Бақылау түрі	Бағасы	Бағалау критериилері
Ауызша жауап	**өте жақсы** А (4,0; 95-100%); А- (3,67; 90-94%) бағаларына сәйкес келеді.	Бұл бағалар, егер студент ешқандай да қателіктер, дәлсіздіктер жібермесе қойылады. Игерілетін пән бойынша теорияда концепцияда және бағыттарда ориентирлене біледі, басқа пәндердің ғылыми жетістіктерін қолданады.
	жақсы В+ (3,33; 85-89%); В (3,0; 80-84%) В- (2,67; 75-79%). С+ (2,33; 70-74%) бағаларына сәйкес келеді	Бұл бағалар, егер студент жауап барысында қатаң қателер жібермесе, студенттің өзімен жөнделінген ұстанымсыз дәлсіздіктер немесе ұстанымды қателіктер жіберсе, оқытушының көмегімен бағдарламалы материалды жүйелей білсе қойылады
	қанағаттанарлық С (2,0; 65-69%) С- (1,67; 60-64%) Д+ (1,0; 50-54%) бағаларына сәйкес келеді	Бұл бағалар, егер студент жауап бергенде дәлсіздіктер мен ұстанымсыз қателер жіберсе, оқытушымен көрсетілген оқу әдебметімен шектелсе, материалды жүйелеуде үлкен қиындықтарды сезінсе қойылады.
	қанағаттанарлықсыз FX (0,5, 25-49%) F (0; 0-24%) бағасына сәйкес келеді	Бұл бағалар, егер студент жауап бергенде ұстанымды қателер жіберсе, сабақтың тақырыбы бойынша негізгі әдебиеттерді өңдемесе, пәннің ғылыми терминологиясын қолдана білмесе, қатаң стилистикалық және логикалық қателермен жауап бергенде қойылады

Тәжірибелік сабақтар және СӨЖ

Ситуациялық есептерді шешу, клиникалық жағдайларды талқылау, кестелерді толтыру, рецептерді жазу

Бақылау түрі	Бағасы	Бағалау критериилері
Ситуациялық есептерді дайындау және шешу, аралас пәндермен интеграцияланған клиникалық жағдайларды талқылау, аз	**өте жақсы** А (4,0; 95-100%); А- (3,67; 90-94%) бағаларына сәйкес келеді.	Жұмысқа белсенді қатысты, бұл кезде ерекше ойлау қабілетін танытты, материалды терең меңгергенін көрсетті, талқылау кезінде басқа пәндердің ғылыми жетістіктерін қолданды
	жақсы В+ (3,33; 85-89%); В (3,0; 80-84%) В- (2,67; 75-79%).	Жұмысқа белсенді қатысты, материалдық білімін көрсетті, студенттің өзімен жөнделінген ұстанымсыз қателіктер немесе ұстанымды қателер жіберді

топтағы жұмыстар, дискуссиялар, глоссарилерді жазу	С+ (2,33; 70-74%) бағаларына сәйкес келеді	
	қанағаттанарлық С (2,0; 65-69%) С- (1,67; 60-64%) Д+ (1,0; 50-54%) бағаларына сәйкес келеді	Топтың жұмысында пассивті болды, әлсіз және ұстанымсыз қателер жіберді, материалды жүйелеуде үлкен қиындықтар сезінді
	қанағаттанарлықсыз FX (0,5, 25-49%) F (0; 0-24%) бағасына сәйкес келеді	Оқытушының сұрақтарына жауап бере отырып, топтың жұмысына қатысқан жоқ, ұстанымсыз қателер мен дәлсіздіктер жіберді, жауап бергенде ғылыми терминологияны қолданбады.

Тәжірибелік сабақтар мен СӨЖ
Тестілік тапсырмаларды орындау

Бақылау түрі	**Бағасы**	**Бағалу критериилері**
Тестілік тапсырмалардың орындалуы	Өте жақсы	95-100% дұрыс жауап
	Жақсы	75-70% дұрыс жауап
	қанағаттанарлық	50-69% дұрыс жауап
	қанағаттанарлықсыз	50%-дан төмен дұрыс жауап

Студенттердің өзіндік жұмысы (СӨЖ).
1. Рефератты дайындау және қорғау

Бақылау түрі	Бағасы	Бағалау критериилері
Рефератты дайындау және қорғау	**өте жақсы** А (4,0; 95-100%); А- (3,67; 90-94%) бағаларына сәйкес келеді.	Реферат ұқыпты орындалды және белгіленген мерзімде тапсырылды, 3-тен төмен емес әдеби тектерді қолдана отырып, рефераттың тақырыбына сәйкес сызбалар, кестелер, суреттер көрсетілген. Рефератты қорғауда тексті оқымайды, айтып береді. Қойылған барлық сұрақтарға дәл және қатесіз жауап береді.
	жақсы В+ (3,33; 85-89%); В (3,0; 80-84%) В- (2,67; 75-79%). С+ (2,33; 70-74%) бағаларына сәйкес келеді	Реферат ұқыпты орындалды және белгіленген уақытта тапсырылды, 3-тен төмен емес әдеби тектерді қолдана отырып, өздігімен жазылды. Тақырыпқа сәйкес сызбалар, кестелер, суреттер көрсетілген. Рефератты қорғағанда тексті оқымайды, айтып береді. Сұрақтарға жауап беруде ұстанымсыз қателер жібереді.
	қанағаттанарлық С (2,0; 65-69%) С- (1,67; 60-64%) Д+ (1,0; 50-54%) бағаларына сәйкес келеді	Реферат ұқыпты орындалды және белгіленген уақытта тапсырылды, 3-тен төмен емес әдеби тектерді қолдана отырып, өздігімен жазылды. Тақырыпқа сәйкес сызбалар, кестелер, суреттер көрсетілген. Рефератты қорғағанда тексті оқиды. Сұрақтарға сенімсіз жауап береді, ұстанымды қателер жібереді.

	қанағаттанарлықсыз FX (0,5, 25-49%) F (0; 0-24%) бағасына сәйкес келеді	Реферат ұқыпсыз орындалды және белгіленген мерзімде тапсырылмады, 3- тен төмен әдеби текстерді қолдана отырып, өздігімен жазды. Рефератты қорғауда текстті оқиды. Сұрақтарға жауап бергенде қатаң қателер жібереді, материалды жақсы білмейді

2. Тақырыптың презентациясы

Бақылау түрі	Бағасы	Бағалау критериилері
Тақырыптың презентациясы	**өте жақсы** A (4,0; 95-100%); A- (3,67; 90-94%) бағаларына сәйкес келеді.	Презентация белгіленген мерзімде өздігімен орындалды. 3-тен төмен емес әдеби тектер қолданылған. Слайдтар мазмұнды және тиімді. Қорғау кезінде автор тақырып бойынша терең білімдерін танытты. Талқылау уақытында сұрақтарға жауап бергенде қателер жібермейді.
	жақсы B+ (3,33; 85-89%); B (3,0; 80-84%) B- (2,67; 75-79%). C+ (2,33; 70-74%) бағаларына сәйкес келеді	Презентация белгіленген мерзімде өздігімен орындалды. 3-тен төмен емес әдеби тектер қолданылған. Слайдтар мазмұнды және тиімді. Қорғау кезінде автор тақырып бойынша жақсы білімдерін танытты. Өзі жөндей отырып, сұрақтарға жауап бергенде ұстанымсыз қателер жібереді.
	қанағаттанарлық C (2,0; 65-69%) C- (1,67; 60-64%) Д+ (1,0; 50-54%) бағаларына сәйкес келеді	Презентация белгіленген мерзімде өздігімен орындалды. 3- тен төмен емес әдеби тектер қолданылған. Слайдтар мазмұнсыз. Қорғау кезінде автор сұрақтарға жауап бергенде ұстанымды қателер жібереді.
	қанағаттанарлықсыз FX (0,5, 25-49%) F (0; 0-24%) бағасына сәйкес келеді	Презентация белгіленген уақытта тапсырылмады. 3-тен төмен әдеби тектер қолданылған. Слайдтар мазмұнсыз. Қорғау кезінде автор сұрақтарға жауап бергенде қатаң қателер жібереді. Өзінің материалында жетік білмейді.

3. Тестілік тапсырмалар мен есептерді дайындау

Бақылау түрі	Бағасы	Бағалау критериилері
Тестілік тапсырмаларды дайындау	**өте жақсы**	Тестілік тапсырмаларды 10-нан төмен емес сұрақтар бар. Белгіленген мерзімде тапсырмалар нақты, дәл, түсінікті құрастырылған. Жауаптардың варианттары біртипті және адекватты. Алгоритм жауаптары бар. Дұрыс жауаптар дұрыс белгіленген.
	жақсы	Тестілік тапсырмаларды 10-нан төмен емес сұрақтар бар. Белгіленген мерзімде тапсырмалар нақты, дәл, түсінікті құрастырылған. Жауаптардың варианттары біртипті емес.

		Жауаптардың алгоритмі бар. Дұрыс жауаптары дұрыс берілген.
	қанағат-танарлық	Тестілік тапсырмаларда 10- нан төмен емес сұрақтар бар. Белгіленген мерзімде тапсырылмаған. Тестінің негізгі мазмұнды емес. Нақты, дәл, түсінікті емес құрастырылған тестілік тапсырмалар бар. Жауаптардың варианттары біртипті емес. Жауаптардың алгоритмі бар. Барлық жауаптар дұрыс белгіленбеген.
	қанағат-танарлық-сыз	Тестілік тапсырмаларда 10- нан төмен емес сұрақтар бар.Тексттің негізі мазмұнды емес, сұрақтың қойылуы нақты емес. Жауаптардың варианттары біртипті емес. Жауаптардың алгоритмі жоқ. Дұрыс жауаптың 50%- дан көбі дұрыс берілмеген.

Практикалық сабақтарда, және СӨЖ орындауда білім бақылаудың бірнеше түрлерін қолдану мүмкін. Журналға орта баға қойылады.

Аралық бақылау

Бақылау түрі	Бағасы	Бағалау критериилері
Тестілеу/ әңгімеле су	**өте жақсы** А (4,0; 95-100%); А- (3,67; 90-94%) бағаларына сәйкес келеді.	Бұл баға, егер студент жауап бергенде ешбір қателер, дәлсіздіктер жібермесе қойылады. Игерілетін пән бойынша теорияда, концепцияда және бағыттарда дұрыс ойлай біледі және оларға дағдарысты баға береді, басқа пәндердің ғылыми жетістіктерін қолданады. Тест бойынша 86-100% дұрыс жауап.
	жақсы В+ (3,33; 85-89%); В (3,0; 80-84%) В- (2,67; 75-79%). С+ (2,33; 70-74%) бағаларына сәйкес келеді	Бұл баға, егер студент жауап бергенде қатаң қателер жібермесе, студенттің өзімен жөнделінген ұстанымсыз дәлсіздіктер немесе ұстанымды қателер жіберілсе, оқытушының көмегімен бағдарламалық материалды жүйелей білсе, қойылады. Тест бойынша 75-85%-ы дұрыс жауап.
	қанағаттанарлық С (2,0; 65-69%) С- (1,67; 60-64%) Д+ (1,0; 50-54%) бағаларына сәйкес келеді	Бұл баға, егер студент жауап бергенде дәлсіздіктер мен ұстанымсыз қателер жіберсе, тек оқытушымен көрсетілген оқу әдебиетімен шектелсе, материалды жүйелеуде үлкен қиындықтар сезінсе, қойылады. Тест бойынша 50-74%-ы дұрыс жауап.
	қанағаттанарлықсыз FX (0,5, 25-49%) F (0; 0-24%) бағасына сәйкес келеді	Бұл баға, егер студент жауап бергенде ұстанымды қателер жіберсе, сабақтың тақырыбы бойынша негізгі әдебиетте өндемесе қойылады, пәннің ғылыми терминологиясын қолдана білмейді, дөрекі стилистикалық және логикалық қателермен жауап берді. Тест бойынша 50%-дан төмен дұрыс жауап.

Практикалық дағдыларды қабылдау, қорытынды бақылаудың екінші этапы болып табылады

Бақылау түрі	Бағасы	Бағалау критериилері
Практикалық дағдыларды қабылдау	**өте жақсы** A (4,0; 95-100%); A- (3,67; 90-94%) бағаларына сәйкес келеді.	Ұсынылған тапсырмаларды дұрыс орындады (рецепт жазу, дозалар мен концентрацияларды есептеу, дәрілерді қолдану бойынша кеңестік- ақпараттық қызмет). Пән бойынша терең білімін көрсетті.
	жақсы B+ (3,33; 85-89%); B (3,0; 80-84%) B- (2,67; 75-79%). C+ (2,33; 70-74%) бағаларына сәйкес келеді	Ұсынылған тапсырмаларды дұрыс орындады (рецепт жазу, дозалар мен концентрацияларды есептеу, дәрілерді қолдану бойынша кеңестік- ақпараттық қызмет). Пән бойынша жақсы білімін көрсетті.
	қанағаттанарлық C (2,0; 65-69%) C- (1,67; 60-64%) Д+ (1,0; 50-54%) бағаларына сәйкес келеді	Оқытушының көмегімен ұсынылған тапсырмаларды дұрыс орындады. Пән бойынша қанағаттанарлық білімін көрсетті.
	қанағаттанарлықсыз FX (0,5, 25-49%) F (0; 0-24%) бағасына сәйкес келеді	Практикалық жұмысты орындау кезінде әлсіз білімін көрсетті. Тапсырманы өз уақытында орындамады.

Қорытынды бақылау

Қорытынды бақылау екі этапты емтихан түрінде жүргізіледі (тестілеу және практикалық дағдыларды қабылдау).

Емтиханға пәннің бағдарламасын толық меңгерген және допуск рейтингісін алған студенттер ғана жіберіледі.

Қорытынды бақылау түрі: емтихандық баға ағымдық бақылаудың қорытындысы бойынша қойылған – жіберілу рейтингтік бағасы (ЖРБ) (60%) және қорытынды бақылау емтиханда алған баға (40%) қосындысынан тұрады.

ЖРБ (жіберілу рейтингісінің бағасы) тәжірибелік сабақтан, СӨЖ – ден және аралық бақылаудан жинаған балдары қосындысының орташа мәні бойынша анықталады.

Студент ЖРБ бойынша минималды 1 балл (15%) немесе одан жоғары жинаса, емтихан тапсыруға жіберіледі.

Емтихан бағасы тестілеу (40%) нәтижесі бойынша қойылады.

Пән бойынша қорытынды бағаның қойылу мысалы:

1. ЖРБ =3,67 +4+3,33=3,67 –орт. балл,
   мұнда 3,67-тәжір. сабақтың орт. балы
   4,0- СӨЖ орт. балы
   3,33 – аралық бақылау

ЖРБ 3,83 балды құрайды, сандық эквивалентінде 60%-тың 55,05% құрайды.

2. Емтиханда қойылатын баға 3,50
Емтихан бағасы 3,50 балл, сандық эквивалентінде 40%-тің 35,0% құрайды.
3. Пән бойынша қорытынды баға ағымдық бақылау (ЖРБ) 55,05% және емтихандағы баға 35,0% қосындысынан тұрады. Қорытынды баға 90,05% балл-рейтингті әріптік жүйе бойынша:

- қорытынды бағаның пайыздық көлемі -90,05%
- балдың сандық эквиваленті -3,67
- балдың әріптік эквиваленті –А-
- дәстүрлік жүйе бойынша баға – «өте жақсы»

Қосымша № 2
Әдебиет

негізгі:
1.Фармацевтикалық демеу: оқу құралы / Н. Ж. Орманов [ж. б.]; ОҚМФА. - ; ОҚМФА циклдік-әдістемелік кеңесінде бекітілген. - Шымкент : "RISO", 2013.
2.Шертаева , К. Д. Фармацевтическое консультирование [Текст]: учеб. пособие / К. Д. Шертаева 6 Г. Ж. Умурзакова, К. Ж. Мамытбаева ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент: Жасұлан, 2013.
қосымша :
1.Фармацевтическая опека: учеб.-методическое пособие / Н. Ж. Орманов [и др.] ; ЮКГФА. - ; Учеб-методическое пособие утв. на ЦМС ЮКГФА. - Шымкент : ЮКГФА, 2013.
2.Фармакология антимикробных средств : учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы : Литер Принт. Казахстан, 2016.
3.Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
4.Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.